

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Råd och anvisningar för upprättande av insatsplaner

Inledning

Detta dokument behandlar Bohus räddningstjänstförbunds förhållningssätt till insatsplaner. I detta dokument beskriver Bohus räddningstjänstförbund vad en insatsplan är, varför den ska finnas, hur den ska tas fram, vilka verksamheter som bör ha en insatsplan, vad som ska finnas med i en insatsplan osv.

Insatsplanen kommer att användas som beslutsstöd för räddningstjänsten vid en händelse på berört objekt. Insatsplanen ska bland annat ge information som underlättar identifieringen av kritiska skadeplatsfaktorer, hur skadan kan komma att utvecklas och vilka taktiska möjligheter som finns vid en insats.

Bakgrund

Att ha tillgång till en fungerande insatsplan vid bränder och andra olyckor kan vara helt avgörande för att räddningstjänsten ska kunna genomföra en snabb, säker och effektiv insats. Vid vissa typer av anläggningar kan en insatsplan vara helt avgörande för resultatet av räddningsinsatsen.

Med en insatsplan får räddningstjänsten en bättre situationsförståelse och därmed skapas också grunden till en snabbare insats. En insatsplan ger räddningstjänsten bättre förutsättningar att vidta rätt åtgärder i insatsens inledningsskede och en effektivare insats kan då förhoppningsvis genomföras.

Syfte

Detta dokument kommer att tjäna som underlag för att fler, bättre och mer likvärdiga insatsplaner upprättas inom Bohus räddningstjänstförbund.

Detta dokument vänder sig i första hand till de som förväntas upprätta insatsplaner d.v.s. ägare och nyttjanderättshavare.

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Ansvar

Det är endast den som har ingående kunskap om objektets byggnadstekniska utformning, skyddssystem, riskkällor, vad som är skyddsvärt osv. som kan upprätta en insatsplan. Den kunskapen ska ägaren och nyttjanderättshavaren ha enligt *Lag om skydd mot olyckor* (LSO) 2 kap. 2§.

Det är tydligt att ägaren och nyttjanderättshavaren har krav, intresse och den faktiska möjligheten att förbättra brandskyddet genom att som en del av det systematiska brandskyddet upprätta en insatsplan.

Det är i första hand upp till ägare och nyttjanderättshavaren att utifrån bland annat riskerna bedöma om man behöver upprätta en insatsplan. Vid tillsyn kan räddningstjänsten eventuellt ställa krav med föreläggande om att objektet ska upprätta en insatsplan i de fall räddningstjänsten anser att detta krav är skäligt.

Objekt där det finns ett stort behov av insatsplan

Sammanställningen nedan innehåller exempel på objekt där en insatsplan kan anses vara skälig utifrån en bedömning av räddningstjänstens möjlighet till räddningsinsats och utifrån syftet med insatsplanen. Kontakta gärna Bohus räddningstjänstförbund för samråd om Ni är osäkra på om Er verksamhet är i behov av en insatsplan.

Farliga verksamheter, enligt Lag om skydd mot olyckor 2 kap 4 §

- Vid dessa verksamheter kan olyckor inträffa som räddningstjänsten normalt inte är dimensionerade för att hantera och därmed kan resurser, erfarenhet och kunskap saknas. Objektet kan också vara komplicerat och det kan finnas allvarliga riskkällor för räddningstjänstpersonalen, som de behöver känna till.

Objekt med betydande risker för räddningstjänstens personal

- Exempel på objekt kan vara där det finns rasrisk vid brand, risk för utsläpp av farliga ämnen eller explosiva atmosfärer. Undermarksanläggningar och verksamheter med långa inträngningsvägar är exempel på objekt som kan innebära att räddningstjänstpersonal utsätts för större risker.

Komplexa objekt och byggnader som kan vara svåra att utrymma

- Det kan exempelvis finnas komplicerade tekniska skyddssystem på objektet som räddningstjänsten behöver hantera.
- Räddningstjänsten kan behöva styra utrymningen och behöver därmed ha kunskap om utrymningsstrategin. Det kan röra sig om verksamheter där ett större antal personer vistas eller personer med begränsade förmåga att själva sätta sig i säkerhet.

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

- I stora eller komplexa byggnadsverk kan räddningstjänsten få svårt att skapa sig en bra situationsförståelse. Exempel på sådana verksamheter kan vara köpcentrum, hotell, sjukhus och större samlingslokaler.

Kulturarv

- Vid byggnader med kulturarv kan målet vara att skydda egendomen och dess kulturhistoriska värde. Det kan gälla byggnader som har ett kulturhistoriskt skydd eller samlingar som förvaras i museer och arkiv. Räddningstjänsten behöver då veta vilka delar av byggnaden, rum, eller inredning som ska prioriteras vid fara.

Objekt där miljön kan påverkas allvarligt vid en brand eller olycka

- Vid bränder eller olyckor i industrier, återvinningscentraler, avfallsanläggningar och liknande behöver räddningstjänsten information om risk för spridning av utsläpp av farliga ämnen och hur förorenat släckvatten ska omhändertas.

Objekt med samhällsviktig verksamhet eller kritisk infrastruktur

- En verksamhet med en samhällsfunktion av sådan betydelse att ett bortfall eller svår störning skulle innebära stor risk för befolkningens liv och hälsa eller samhällets funktionalitet kan behöva en insatsplan.

Insatsplan som egen ambition

Flera verksamheter kan välja att arbeta fram insatsplaner som en egen ambition eller som krav från andra aktörer som exempelvis försäkringsbolag.

Innehåll

Insatsplanen ska ge information som underlättar identifieringen av kritiska skadeplatsfaktorer, hur skadan kan komma att utvecklas och vilka taktiska möjligheter för räddningsinsats som finns. Det är viktigt att insatsplanen endast innehåller den mest nödvändiga information, eftersom för mycket eller för detaljerad information leder till sämre situationsförståelse.

Risker

Insatsplanen fungerar även som en grund då räddningstjänsten ska göra riskbedömningen för sin egen personal. En insatsplan som beskriver specifika riskkällor vid en verksamhet är därför mycket viktig för riskbedömningen vid räddningsinsatser.

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Tekniska system

En insatsplan kan även vara en förutsättning för att effektivt kunna använda tekniska system i anläggningen. Brandskyddet i en byggnad består ofta av olika skyddssystem med syfte att begränsa konsekvenserna av en brand. Vid större komplexa byggnader och anläggningar är det inte alltid helt tydligt hur det tekniska brandskyddet är tänkt att hanteras. Vissa skyddssystem kräver att räddningstjänsten aktiverar dem medan andra startar automatiskt. Räddningstjänsten behöver därför information om vilka skyddssystem som finns och hur de är tänkta att fungera. Den informationen ska därför finnas med i insatsplanen.

Utförande

I bilaga 1 till detta dokument finns beskrivit hur Bohus räddningstjänstförbund anser att upplägget på en insatsplan ska vara. Denna så kallade mall, över insatsplanens upplägg, är jämförd och reviderad så att den i stort överensstämmer med den rekommendation som Brandskyddsföreningen publicerade 2019 i sin handbok "Insatsplan".

Verksamheten som ska ta fram en insatsplan kan välja mellan att använda Bohus räddningstjänstförbunds mall (bilaga 1) eller att följa handbokens ("Insatsplan") upplägg.

Symboler i insatsplan

Symboler som finns i bilaga 2 i detta dokument, är ett urval av de symboler som Bohus räddningstjänstförbund anser att verksamheterna kan använda i sina insatsplaner. Även de symboler som finns i handboken "Insatsplan" är symboler som kan användas i en insatsplan.

Placering av insatsplan

En färdig insatsplan skickas till Bohus räddningstjänstförbund i digital form, helst i pdf-format. Insatsplanen, i utskrivit A3-format, ska även placeras på lämpligt ställe på verksamheten så att räddningstjänsten lätt kan komma åt planen i händelse av en insats. Exempelvis kan insatsplanen placeras vid centralapparaten till det automatiska brandlarmet (om ett sådant finns), i en övervakningscentral eller i en vaktkur.

Giltighet på planen

En insatsplan har en varaktighet som längst på 3 år. För de planer där räddningstjänsten är kravställare åligger det räddningstjänsten att följa upp att planen revideras. De planer som upprättas av egen ambition eller med andra kravställare än räddningstjänsten så åligger det planägaren att ombesörja uppdatering. Bakgrunden till kravet på revidering är att verksamheter förändras och att räddningstjänsten ska ha tillit att använda planen.

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Kontakt med räddningstjänsten

Bohus räddningstjänstförbund vill vara delaktig i framtagningsprocessen av insatsplanen och ser gärna att regelbundna avstämningsmöten hålls eller att räddningstjänsten ges möjlighet att lämna synpunkter på digitala utkast av insatsplanen. Bohus räddningstjänstförbund har däremot ingen möjlighet att vara den part som tar fram själva insatsplanen. Om verksamheten inte själv har resurser för att klara av att producera en insatsplan hänvisas verksamheten till att istället anlita privata konsulter.

Kontaktperson på Bohus räddningstjänstförbund för samråd gällande vidare arbete med insatsplaner är insatsledare Jerker Landin, jerker.landin@borf.se.

Jon Moln Teike
Enhetschef, förebyggandeavdelningen

Bilaga 1. Innehåll i insatsplanen

Denna mall ska ses som en vägledning för verksamheten som ska ta fram en insatsplan. En verksamhet kan behöva göra vissa avvikelser från mallen bl.a. beroende på storlek på verksamheten och dess komplexitet. Avvikelser behöver tas upp och diskuteras med Bohus räddningstjänstförbund.

Verksamheten kan välja att följa denna mall vid upprättande av sin insatsplan eller så kan man följa brandskyddsföreningens handbok "Insatsplan".

Sida 1: Framsida

- Objektsnamn
- En översiktsplan (helst flygfoto) över vilken/vilka byggnader som berörs av planen
- Var eventuella brandposter finns
- Adressinformation
- Kort objektsinfo/ vad är det för typ av objekt
- Återsamlingsplatser
- Datum för upprättande av planen samt revideringsdatum
- Vem planen är upprättad av
- Norrpil

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Sida 2: Innehållsförteckning

- Innehåll på respektive sida i insatsplanen

Sida 3: Symbolförklaring

- Förklaring av de symboler som används i insatsplanen

Sida 4: Översiktsplan/Situationsplan (denna sida kanske inte behövs för alla objekt)

- Angreppsvägar
- Placering av brandlarmets centralutrustning (centralapparaten)
- Placering av sprinklercentral
- Större risker som kan påverka omkringliggande byggnader/omgivning
- Brandposter + eventuella förbigångsventiler
- Norrpil

Sida 5: Objektsinformation

- Byggnadsinformation
 - fastighetsbeteckning och kommun
 - ev. byggnadsår
 - byggnadsklass (t.ex. Br3)
 - våningsantal
 - bärförmåga vid brand
 - brandväggar och sektioneringar (ex brandcellsavskiljning i EI60)
 - vid behov, information om låssystem
- Verksamhetsinformation
 - kort beskrivning av vilken verksamhet/verksamheter som bedrivs
 - prioriterade verksamheter, om det finns utrustning eller någon del av byggnaden som är särskilt värdefull
 - personantal dag/natt
- Insatsinformation
 - risker (ex brandfarlig vara)
 - avstängningar (för exempelvis gassystem och el)
 - omhändertagande av släckvatten
 - utrymningsinformation

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

-
- brandvattenförsörjning, om det finns någon specifik info som räddningstjänsten bör känna till om denna
 - övrig viktig information t.ex. info om sambandsmöjligheter inom byggnaden/anläggningen om de avviker från det normala
- Brandtekniska installationer/skyddssystem
 - automatiskt brandlarm
 - automatiska släckanläggningar
 - brandgasventilation
 - stigarledning
 - information om styrfunktionerna för de brandtekniska installationerna
 - Kontaktinformation
 - om det finns någon person att få tag på dygnet runt, jourpersonal
 - kontaktuppgifter till nödlägesorganisationen
 - Förteckning över farliga ämnen som hanteras på objektet (behövs inte för alla objekt)
Förteckningen bör presenteras på en egen sida i planen i anslutning till objektsinformationen.
Ämnena bör beskrivas i en tabell med följande kolumner:
 - Namn
 - UN-nummer
 - Maximalt hanterad mängd
 - Förvaring
 - Användningsområde

Sida 6 och framåt: Planritningar

- Planritningar som är utmärkt med:
 - brandcellsgränser
 - angreppsvägar
 - brandtekniska installationer
 - risker
 - skyddsvärda objekt (restvärde), som ska prioriteras att räddas

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Planritningarna bör vara centrerade över varandra för att de ska gå lättare att läsa planen. Det ska finnas en planritning till varje våningsplan. En planritning över taket (takplanet) bör även finnas för att bl.a. underlätta identifiering av begränsningslinjer och placering av rökluckor.

- Symbolförklaring (av de symboler som behöver förklaras), exempelvis:
 - Klass på inritade brandcellsgränser (ex EI 60)
 - Innebörden av de riskkällor som markeras med numrerade varningssymboler ska beskrivas
 - Innebörden av de skyddsvärda föremål eller utrymme som angetts med numrerade symboler ska förklaras
- Områdesöversikt eller byggnadsöversikt i form av en bild som visar vilken byggnad eller del av byggnad som planritningen berör
- Höjddgraf, som visar vilken våning som berörs
- Kort objektinfo, t.ex. *Plan 1, entréplan, Tillverkning, Lager, Verkstad*
- Skalstock
- Norrpil

Bilagor:

Ibland kan insatsplanen behöva kompletteras med bilagor för att beskriva och presentera viktig information som inte kommit med i insatsplanens tidigare sidor. Eventuella bilagor kan exempelvis beskriva:

- hantering av brandtekniska system; instruerande texter och bilder för hur tekniska skydds-system fungerar och hur de ska användas. Om det finns särskilda åtgärder som räddningstjänsten behöver utföra för att systemen ska fungera ska dessa beskrivas tydligt.
- brandvattenförsörjning; översikt av objektets interna brandpostnät, vilket tryck och flöde som finns i systemet, bild på ev. förbigångsventil, uppställningsplatser för motorsprutor osv.
- avstängning av tekniska system; vid behov beskriv hantering och/eller avstängning av t.ex. el, vatten, gas.
- släckvattenhantering; information om vilket system som finns för att hantera förorenat släckvatten på objektet
- typhändelser/olycksscenario; utifrån verksamhetens riskbedömning finns ofta en eller flera typhändelser som analyserats med avseende på risker och konsekvenser. Beskriv dessa händelser med en typhändelse per sida i planen innehållande bl.a. olycksförlopp,

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

konsekvenser, riskavstånd och insatstaktik.

- Säkerhetsdatablad; information om olika farliga ämnen bland annat gällande hur de ska hanteras i händelse av brand. Gäller specifikt för ämnen som inte är definierade i ADR-bestämmelserna.

Datum:

Datum för upprättande och revidering av insatsplanen bör stå med på alla sidor i insatsplanen.

Sidnummer:

Tydliga sidnummer ska finnas på varje sida i planen.

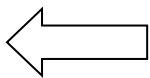
Vid större omfattande insatsplaner kan ett fliksystem vara att föredra.

Bilaga 2. Symboler i insatsplanen

Symboler presenterade i denna bilaga är ett urval av de symboler som Bohus räddningstjänstförbund vill att verksamheten ska använda i sin insatsplan. Även de symboler som finns presenterade i handboken "Insatsplan" är symboler som kan användas i insatsplanen.

Angreppsväg

Alternativ angreppsväg

Brandpost privat

Brandpost kommunal

Brandteknisk ventilation

Koldioxid

Spinklercentral (vatten)

Stigarledning intag matning

Stigarledning uttag

Uppställningsplats motorspruta

vattenkanon

Nyckelskåp

Råd och anvisningar:

Skriven av: Mats Balder

Fastställd av: Jon Moln Teike

Reviderad av: Mats Balder

Fastställd den: 2019-12-16

Reviderad den:

Brandförsvarstablå

Röklucka

Centralapparat

Undercentral

Brandredskap. Använd även denna symbol för att markera ut placering av insatsplan på objekt

(skriv under symbolen att det är insatsplan det gäller).

Elektrisk spänning

Återsamlingsplats

Återsamlingsplats

Frätande

Vindflöjel

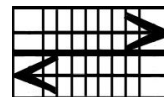
Gift

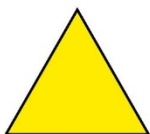
Ventil

Radiak

Trapphus

Risksymbol

Skyddsvärda objekt